

RAŠYTOJOS LAZDYNŲ PELĖDOS LITERATŪRINIAM KONKURSUI

ALBERTAS

Elzė RADVILAITĖ

Vilnius

Saulėtą paskutinę vasaros dieną, viename Vilniaus miegamajame rajone, tarp daugiabučių namų, pulkas vaikų gainiojosi rainą pūkuotą kamuolėlį. Kas pasičiupe vėjo nulaužtą šaką bandė užkabinti katinėlio šoną, o kas delnuose laikė akmenukus, kuriuos mėtė, kad ir nelabai sėkmingai, į judantį padarėlį. Visiems buvo linksma, visi norėjo pagauti katiną. Bet nei vieno vaiko galvoje nebuvo tolimesnio plano, ką teks toliau daryti su pagautu gyvūnu, bet visi nujautė, kad kai tik pagaus, iškart žinos. Ir dar nujautė, kad padarys kažką negero. Bet ne visi vaikai norėjo pagauti katiną.

Albertas, devynių metų baltapūkis pyplys, vienintelis bandė nuvyti tolyn katiną ir sustabdyti įsisiautėjusius savo draugus. Bet jam nelabai sekėsi.

– Albertai, pasitrauk iš kelio, arba pats gausi su lazda! – šūkavo jam vaikai, bet jis vis tiek jų nesiklausė.

Jam buvo gaila nekalto padarėlio, ir jis savo vaikiškoje galvutėje nujautė, kad jo draugai ne be reikalo nori sugauti katinėlį.

Galų gale gaudynės baigėsi, katinas perbėgo per gatvę, o vaikai nesiryžo jos pereiti, nes per daugiabučių namų langus juos stebėjo akylos mamų ir močiūčių akys, ir vaikai nenorėjo būti vėl barami, kad jų nesiklauso.

Pasibaigus linksmoms gaudynėms, vaikai susėdo kieme po klevu pailsėti. Šalia buvo pasidėję savo lazdas ir akmenukus, jei tik pasmerktasis katinas vėl sumanytų pasirodyti jų kieme.

– Būtinai jį sugausime. Jis naktimis kniaukia, ir aš negaliu išsimiegoti! – karingai sušuko Rokas. Rankose laikė storą lazdą, kurią akylos apžiūrinėjo. Jo „ginklas“ buvo didžiausias ir sunkiausias iš visų, kuriuos turėjo kiti vaikai.

– Ne tu vienas negali išsimiegoti! – sušuko Karina. Rankose bandė žongliuoti akmenukus, bet jai nesisekė. – Mano mama jau kelintą rytą atsikelia su juodom dėmėmis po akimis. Sako, kad čia nuo katino. O mano mama negali būti negraži!

Mama Karinai buvo pavyzdys, kokia turi būti tikra moteris. Visada pasipuošusi, pasidažiusi ir pasikvėpinusi. Ir visada su cigarete tarp lūpų. Karinos mama tikrai buvo graži moteris, tačiau jai visada labiau rūpėjo šukuosenos ir vyrų dėmesys nei namų šeimininkės darbai. Karina jai irgi buvo ne pats svarbiausias žmogus gyvenime, bet ji norėjo ją išmokyti, kaip turi elgtis ir atrodyti tikra moteris. O Karinos namų darbais ir namų šeimininkės pareigomis namuose rūpinosi jos močiutė, kuri nuolat pykdavo ir sielvartaudavo dėl savo dukros pasileidimo, ir bijodavo, kad tik anūkė nepasektų jos pėdomis. Karina labai nemėgo savo močiutės ir nuolat ant jos rėkdavo, nors naktimis, kai jos mama negrįždavo namo, Karina tyliai praverdavo močiutės kambario duris ir atsiguldavo pas ją į lovą. Karina niekada nematė savo tėvo.

– Jis kniaukia, nes nori valgyti, – pasakė Albertas. – Aš jam kartais nunešu vakare maisto, ir tada naktį jis nebekniaukia.

– Tu jam neši maistą? – sušuko Rokas. – Tu, kvaily! Aš nesiruošiu kažkokiam laukiniui padarui nešti maisto iš savo namų! Jį reikia užmušti! – paskutinius jo žodžius palydėjo džiaugsmingas vaikų pritarimas.

Rokas nebūtų nešęs niekam maisto, jis net namuose nesidalindavo maistu. Jis buvo gerai imitęs, stambesnis nei vidutinis dešimtmetis, su raudonais žandais. Rokas buvo tikras kiemo mušeika, tai liudijo randas, kuris persišvietė per trumpai nukirptus galvos plaukus. Randas atsirado po to, kai susimušė su gretimo kiemo vaikais. Jie buvo stipresni ir jų buvo daugiau, tad Rokas greitai atsidadė ant asfalto. Išsigandę kraujo jie pabėgo, o šalia Roko buvę jo draugai nubėgo pakviesti jo tėvų. Rokas ligoninėje gavo kelias siūles, o jo mama – didžiulę išgąsčio dozę. Tiesa, niekas kieme iš jo draugų nežinojo tikrosios rando atsiradimo istorijos, o tie draugai, kurie buvo šalia kai tai įvyko, buvo prigrasinti niekam nieko nepasakoti.

Karina paleido akmenuką į Albertą, ir visi vaikai pakilo nuo žemės su karinga nuotaika vaikytis nebe katiną, o Albertą. Šis, kadangi nebuvo prisėdęs ant žemės, galėjo greičiau pabėgti nuo šūkaujančių vaikų. Jis nubėgo į savo laiptinę ir užtrenkė duris. Greitai užbėgo į trečią aukštą. Jo buto durys buvo neužrakintos.

Vaikai kieme toliau dūko. Atrodo, dabar karas buvo paskelbtas kiekvienam paukščiui, kuris nutūpdavo ant žemės.

– Albertai, tave vėl skriaudė? – paklausė jo mama. Trapi, švelnių bruožų moteris stovėjo koridoriuje, kai Albertas grįžo namo.

– Jie nori sugauti Rainių! – sušuko Albertas. Jo akys žibėjo, skruostai buvo paraudę.

– Kokį Rainių? – atsklido vyriškas balsas iš virtuvės.

– Jokio, jis tik žaidžia, – Alberto mama įėjo į virtuvę. – Nekreipk dėmesio.

– Rainius, kurį aš maitinu! Jis gyvena po balkonais už namo, – atsakė Albertas audamasis batus.

– Tu maitini kažkokį benamį katiną? – paklausė tėvas.

– Albinai, nusiramink, jis tik žaidžia, – prašė mama.

– Palauk, kaip tai tik žaidžia? Jis gi ką tik pasakė, kad neša maistą iš mano namų, kad pamaitintų kažkokią valkatą! – Albinas stojosi nuo stalo. Jis buvo vidutinio ūgio, kresnas vyras. Jo veidas visada buvo piktos išraiškos, antakiai buvo beveik užlipę ant akių, tamsūs ir tankūs. Albinas dirbo autoservise. Nors buvo geras darbininkas ir savo darbą atlikdavo, klientai jo bijodavo vien dėl jo išvaizdos. Žemas, griaudėjantis balsas ir klientų atsiprašymai juokindavo jo kolegas, dirbančius kartu. Nors jie to neparodydavo, bet autoserviso kolegos Albino nebijojo, tik taip vaidindavo, kad nebūtų problemų, nes Albinas buvo geras darbininkas. Bet visi žinojo, kad jis nėra labai protingas. Viskas, ką jis žinojo, tai automobilių dalys ir tai, kad visi vardai turi būti iš A raidės, nes jei vardas nėra iš pirmosios abėcėlės raidės, tai ir gyvenime nebūsi niekur pirmas. Tiesa, tai galiojo tik vyriškiems vardams. Moterys jam buvo tik namų šeimninės, ir jų vardai jam mažiausiai rūpėjo.

– Maistą, dėl kurio aš taip sunkiai dirbu! – sušuko Albinas.

Albertas žinojo, kas jo laukia. Taip visada būdavo, kai Albinas būdavo nepatenkintas namuose. Kietas tėvo diržas atsidadė tarp jo rankų. Netrukus jis su sūnumi dingo už kambario durų, o mama verkšlendama maldavo, kad neskriaustų Alberto. Vėliau, po balkonais, pradėjo kniaukti katinas.

Kitą rytą Alberto namuose visi tyliai ruošėsi Rugsėjo pirmosios šventei. Alberto ir mamos akys po nakties nebeatrodė labai užverktos. Tėvas nepasakė nė žodžio. Visa šeima išėjo iš namų link Alberto mokyklos.

Mokykla nebuvo labai toli nuo Alberto namų, jis į ją ir iš jos vaikščiodavo pėsčiomis, kaip ir visi kiti jo kiemo draugai. Mokykla stovėjo daugiabučių apsuptyje, šalia judrios gatvės, kuria nepailstamai zujo ilgaūsiai troleibusai. Mokyklos kiemas buvo pilnas mokytojų, vaikų ir jų tėvų. Mirgėjo gėlės. Po šventinės dalies vaikai atsisveikino su savo tėvais, kuriems reikėjo skubėti į darbus, ir sugužėjo į klases. Ant suolų gulėjo nauji vadovėliai.

Alberto klasiškai buvo keli jo kiemo draugai. Tarp jų ir Karina.

– Tu turėtum nebenešti tam katinui maisto, – pasakė ji. – Kitaip turėsi daug bėdos su mumis.

Taip sakydama ji turėjo galvoje likusius kiemo vaikus. Albertas nieko neatsakė.

Po šventės mokykloje vaikai neskubėdami keliavo namo. Visi norėjo pasipasakoti vieni kitiems apie savo vasaros nuotykius ir keliones. Albertas, išėjęs iš mokyklos, akimis greitai perbėgo vaikų minią. Prie mokyklos kampo stovėjo vyresnių klasių berniukai, tarp jų ir Rokas.

Kitoje kiemo pusėje stovėjo būrelis mergaičių iš Alberto paralelinės klasės. Tarp jų buvo viena šviesiaplaukė, kurios Albertas ir ieškojo. Veronika.

Albertas atsidadė. Norėjo palydėti ją iki perėjės, kaip darė praeitą pavasarį. Veronika jam buvo įstrigusi mintyse tarp baltai apsipylusiu kaštono žiedų.

Nulipęs laiptais jis ėjo ne tiesiai namo. Apsidairęs, ar jo niekas nemato ir neseka, jis nuėjo už savo daugiabučio, kur jo jau laukė jo rainasis draugas.

– Rainiau, Rainiau, ką man su tavimi daryti... – sakė Albertas, iš kuprinės traukdamas mamos įdėtą sumuštinį. Jį sumaigė mažais gabalėliais ir padėjo ant žolės šalia Rainiaus. Katinas iškart puolė godžiai ryti atneštą maistą.

– Labas, – staiga kažkas tarė.

Albertas atsisuko. Už jo stovėjo Veronika.

– Pamačiau tave mokyklos kieme, norėjau pasisveikinti. Ką čia darai? – paklausė ji ir pritūpė šalia katino. – Ar jis tavo?

– Ne, bet aš jį maitinu, – atsakė Albertas. Abu vaikai sutūpę žiūrėjo, kaip katinas valgo jau paskutinius sumuštinio gabaliukus. – Mano draugai nori jį primušti, nes jis kniaukia po langais. O jei aš jį pamaitinu, jis būna tyliai. Jis tik labai alkanas, – Albertas pradėjo glostyti katino galvą, šis jau buvo baigęs savo pietus.

– Kodėl tada nenori jo parsivest į savo namus? Jis bus tavo katinas ir nieks jo nenuskriaus, – pasakė Veronika.

– Nes... – Albertas nelabai norėjo pasakoti, kad jo tėvas net girdėt nenorėtų apie kažkokį katiną, juo labiau laukinį, valkatą. – Tėvai nenori, – geriau pagalvojęs trumpai pasakė jis. Ir tai nebuvo melas.

– Man reikia eiti namo, – tarė Veronika. – Ar palydėsi mane? – jos akys žibėjo.

Abu vaikai patraukė nuo daugiabučio šaligatviu link gatvės. Juos ilgai stebėjo katinas.

– Pabandyk perkalbėti savo tėvus, – pasakė Veronika. – gal tau pavyks. Aš pati jį mielai pasiimčiau pas save, bet jau turiu katiną, nemanau, kad jie sutars. Gal tau pavyktų jį nuvilioti po kitais balkonais? – pasiūlė ji.

– Nemanau. Čia jo namai, jis čia visada būna. Kartais kažkur dingsta dienai ar dviem, bet visada grįžta. Kai taip atsitinka, aš visada pradedu galvoti, ar tik jo nesugavo Rokas.

– Jis iš vyresniųjų klasės, taip? – Paklausė ji. – Žinau jį. Dažnai lenda prie manęs ir mano klasiokių.

– Ar tau jis patinka? – Albertas pašnairavo į Veroniką. Vaikiškoje širdyje pajuto įtampą.

– Nejuokauk! – nusijuokė ji. – kitoms jis patinka, o man ne. Per daug negražiai elgiasi su mergaitėmis.

Vaikai pagaliau priėjo judrią gatvę, iki kurios Albertas visada lydi Veroniką.

– Iki rytdienos? – tyliai paklausė Veronika. Jos beveik nesigirdėjo per mašinų gausmą.

– Iki, – atsakė Albertas.

Vaikai išsiskyrė, Veronika ramiai perėjo per platų kelią. Troleibuso ūsai raižė dangų. Albertas pasuko atgal link namų. Šaligatvis vedė iki jo namo, bet jį reikėjo apeiti, norint pasiekti laiptines. Berniukas dar vis tikėjosi pamatyti savo katiną, kai pastebėjo po balkonu kažką gulint ir rėkiant. Albertas paspartino žingsnį. Kai jis buvo arčiau pamatė, kad ant žemės guli Alius.

– Prakeiktas katinas! – sušuko Alius. Rainius buvo visas pasišiaušęs, kovingoje pozoje. Alius ranka dengėsi veidą nuo dar vienos katino atakos. Albertas greitai nuvijo šalin Rainių ir ištiesė ranką Aliui atsistoti, bet šis ją nustumė šalin.

– Pasitrauk, – piktai tarė jis. – Man nereikia tavo pagalbos. Pažiūrėk, kaip atrodo mano veidas! – taip sakydamas Alius atitraukė rankas nuo veido. Jis buvo visas sudraskytas, vietomis tekėjo kraujas. Jo rankos taip pat ne ką geriau atrodė. Albertas stovėjo išsigandęs.

– Dabar tas katinas tikrai kentės! Tu taip pat, – tarė Alius jau stodamasis. Jis nusipurtė žemės nuo drabužių. Gražūs, balti šventiniai marškiniai buvo visi purvini. Alius nusispjovė po Alberto kojomis ir patraukė namo. Albertas, sukrėstas šio vaizdo, taip pat žingsniavo šaligatviu.

Namuose buvo tylu, abu tėvai savo darbuose. Albertas persirengė savo šventinius rūbus į paprastesnius. Susiradęs šaldytuve maisto jis nuėjo į savo kambarį.

Veronika... Albertas susimąstė. Veronika jam patiko. Ji buvo paprasta, gera mergaitė. Tiesa, niekada nežaisdavo su Albertu jo kieme ir čia niekada neateidavo. Albertas su ja susidraugavo praeitais mokslo metais, per Kalėdinį klasių žiburėlį. Nuo to laiko ji jam ir pradėjo patikti. Kadangi dar buvo vaikas, Alberto simpatija buvo labai tyra.

– Nereikia bijoti prieiti prie jos kai ji būna su draugėmis mokyklos kieme, – tyliai sau pasakė Albertas, savotiškai drąsindamas save.

Staiga jo pamąstymus nutraukė subruzdimas kieme, už lango. Ten buvo Rokas, Karina, dar keli vaikai ir Alius. Jis mosavo rankomis ir kažką labai vaizdingai pasakojo. Albertas, nieko nelaukdamas, paliko savo maistą lėkštėje ir, greitai ant galvos užsimaukšlinęs kepurę, nudardėjo laiptine žemyn.

– ...aš norėjau jį pamokyti, pats sugauti, – išgirdo Albertas sakant Alių, kai pribėgo prie draugų.

– Kvailys, reikėjo mūsų palaukti, – tarė Rokas, – užtat dabar mes visi keliausime už namo ir lauksime to padaro. Ir lauksime tiek, kiek reikės. Ir tu, – Rokas bedė pirštu į Albertą, – mums padėsi. Tiesą sakant, tu ir priviliosi mums tą katiną.

Albertas pakraupo. Į kokius spąstus jis pakliuvo? Jam reikia išgelbėti katiną. Kažką reikia sugalvoti, ir greitai.

– Eime, – Rokas stumtelėjo Albertą.

Vaikai patraukė už namo. Aliaus veidas jau buvo apklijuotas pleistrais, kaip ir jo rankos. Albertas labai įtemptai mąstė. Kaip išgelbėti rainių? Jis tikrai nestovės ir nežiūrės, kaip jį skriaudžia. O, jei būtų su Veronika pakalbėjęs anksčiau, gal jiedu būtų kažką sugalvoję...

Už namo katino nebuvo. Vaikai susėjo po krūmais ir balkonais, kad katinas jų nepamatytų ir ėmė laukti. Tik Albertas sėdėjo vidury pievutės, medžių ir krūmų neuždengtas. Karina žongliravo akmenukais. Ji buvo nusilakavusi nagus. Vaikams ilgai laukti nereikėjo, už kelių minučių pasirodė katinas. Jis lėtai ėjo link Alberto, lyg nujausdamas, kad juos stebi vaikai. ir lyg nujausdamas, kad tuoj nutiks kažkas negero. Kai jau katinas buvo prie pat Alberto, šis greitai čiupo Rainių į savo rankas ir puolė bėgti. Tuo pačiu metu Rokas, Alius ir kiti vaikai puolė juos vytis. Albertas, apimtas panikos, nežinojo, kur bėgti. Už jo šūkavo vaikai, besimėtydami akmenukais ir pagaliais. Praeiviai keistai pasižiūrėdavo į prabėgančius vaikus, ir toliau ramiai tęsė savo dieną.

Staiga Albertas prieš save pamatė gatvę. Jis suprato, kad kitos išeities nėra. Jei jis sustos, jį sugaus kiti vaikai ir katiną primuš, o ko gero ir patį Albertą. Tad berniukas puolė į gatvę su katinu ant rankų, o paskui jį ir vaikų gauja. Sucypė stabdomos padangos, supypsėjo automobilių signalai. Pasigirdo duslus garsas. Praeiviai sustojo. Vaikai vidury gatvės sustingo, nurimo. Kažkuris iš praeivių pribėgo prie Alberto, gulinčio vidury gatvės. Iš mašinos išlipo vairuotojas, pribėgo prie berniuko ir pradėjo skambinti greitajai. Vaikai išsiskirstė. Karina drebančiomis rankomis nusišluostė veidą. Jos nagų spalva buvo tokia pati, kaip ir kraujo dėmės ant asfalto.

Tą vakarą, o ir visus kitus vakarus, Karinos mama galėjo ramiai išsimiegoti, Rokas taip pat. Nebebuvo nei katino, kuris kniauktų, nei berniuko, kuris jį maitintų.
